

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Заняття:	III семестр
Лекції	5 чверть-3 години на тиждень; 6 чверть-2 години на тиждень
Семінарські	1 година на тиждень
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Кравець Марина Олександрівна
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 098-825-19-99
E-mail	Kravets.M.O@nmu.one
Профайл	https://publiclawntu.com.ua
Персональна сторінка	GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=IShICWgAAAAJ&hl=ru
Консультації	ауд.10/309, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 304
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) Kravets.M.O@nmu.one

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Право Європейського Союзу» орієнтована на вивчення студентами економічних, правових і соціально-культурних аспектів співробітництва європейських держав, теоретичних проблем цього процесу, а також можливих шляхів їх вирішення. Дисципліна «Право Європейського Союзу» спрямована на формування у студентів системи науково-теоретичних знань із права Європейського Союзу та ознайомлення з актуальними проблемами сучасного європейського права у взаємозв'язку з інтеграційними процесами європейського співтовариства.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є поглиблене вивчення знань та формування практичних умінь в галузі

права Європейського Союзу, спрямованих на всебічне удосконалення практичних та теоретичних навичок по вирішенню професійних завдань в юридичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу» в правоохоронній діяльності є: допомогти здобувачам вищої освіти в опануванні системою знань з дисципліни права Європейського Союзу; акцентувати увагу здобувачів на складних теоретичних та практичних проблемах історії виникнення, існування та розвитку Європейського Союзу та його системи права; у зв'язку з складним розумінням деяких теоретичних питань становлення інститутів Європейського Союзу запропонувати здобувачам вищої освіти знайти шляхи та методи їх розв'язання; сприяти еволюційному засвоєнню здобувачами основ методики нормотворчого процесу.

3. Результати навчання

Аналізувати основні джерела, інститути та складові права Європейського Союзу
Оцінювати стан відповідності законодавства України до вимог права Європейського Союзу та аналізувати перспективи його подальшого вдосконалення; давати характеристику і проводити аналіз головних напрямків співробітництва України з Європейським Союзом
Застосовувати положення міжнародних нормативно-правових у сфері економічної системи Європейського Союзу

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Формування та розвиток правової системи Європейського Союзу
1. Поняття, риси та особливості правової системи Європейського Союзу. 2. Структура правової системи Європейського Союзу. 3. Поєднання в правовій системі Європейського Союзу елементів романогерманської та англосаксонської правової системи. 4. Основні напрямки та форми зближення національних правових систем держав-членів Європейського Союзу
Тема 2. Правова природа Європейського Союзу
1. Основні доктринальні підходи щодо правового статусу Європейського Союзу. 2. Федералістський підхід до правової природи Європейського Союзу. 3. Європейський Союз як конфедерація держав. 4. Європейський Союз як наднаціональна міжнародна організація. 5. Міжнародна правосуб'єктність Європейського Союзу
Тема 3. Історія становлення та розвитку права Європейського Союзу
1. Розвиток європейської ідеї, проекти. 2. Основні етапи еволюції розвитку права ЄС.

3. Поняття та сутність «комунітарного методу» та його складові частини
Тема 4. Основоположні принципи та специфіка норм права Європейського Союзу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Місце права ЄС в міжнародному правопорядку. 2. Міжнародне право як основа функціонування права ЄС. 3. Формування та розвиток правопорядку Європейського Союзу. 4. Поняття, риси та структура правопорядку ЄС.
Тема 5. Джерела права Європейського Союзу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості джерел права Європейського Союзу. 2. Система джерел права Європейського Союзу. 3. Критерії класифікації джерел права ЄС: за сферою застосування, за способом формування та прийняття, за юридичною силою. 4. Юридична природа джерел первинного права ЄС. 5. Джерела первинного права ЄС
Тема 6. Інституційний механізм Європейського Союзу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика інституційного механізму ЄС. 2. Поняття, структура та особливості інституційного механізму ЄС. 3. Класифікація інститутів Європейського Союзу. Місце та роль інститутів в системі органів ЄС. 4. Принципи функціонування системи інститутів Європейського Союзу.
Тема 7. Судова система Європейського Союзу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція становлення судової системи ЄС. 2. Поняття та внутрішня побудова судової системи ЄС. 3. Ланки судової системи ЄС: Європейський Суд справедливості, суд I інстанції, суди спеціальної юрисдикції. 4. Основні принципи організації та функціонування судової системи ЄС та їх види.
Тема 8. Право внутрішнього ринку Європейського Союзу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття внутрішнього ринку у праві Європейського Союзу. 2. Основоположні принципи права внутрішнього ринку ЄС та їх зміст. 3. Принцип вільного руху товарів в Європейському Союзі. 4. Заборона митних зборів та еквівалентних їм платежів.
Тема 9. Право зовнішніх зносин Європейського Союзу
<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення спільної зовнішньої політики та політики безпеки Європейського Союзу. 2. Поняття, система та структура права зовнішніх зносин Європейського Союзу. 3. Правові механізми та інструменти права зовнішніх зносин Європейського Союзу.
Тема 10. Україна та Європейський Союз: правові основи співробітництва
<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку правовідносин між Україною та Європейським Союзом. 2. Правові засади регулювання співробітництва між Україною та Європейським союзом.

3. Організаційно-правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом.
4. Гармонізація та адаптація законодавства України до права Європейського Союзу.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Формування та розвиток правової системи Європейського Союзу.
Правова природа Європейського Союзу.
Історія становлення та розвитку права ЄС.
Основоположні принципи та специфіка норм права ЄС.
Джерела права Європейського Союзу.
Інституційний механізм Європейського Союзу.
Судова система Європейського Союзу.
Право внутрішнього ринку Європейського Союзу.
Право зовнішніх зносин Європейського Союзу.
Україна та Європейський Союз: правові основи співробітництва.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної

семінарські	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, оцінювання презентації виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе; виконання завдань під час самостійної роботи	кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування під час екзамену
	або індивідуальне завдання		

6.3. Поточна успішність складається з оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 10 тем семінарських занять, що максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів за тему) і оцінки за самостійну роботу. Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 50) та бали за самостійну роботу (максимально 50 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час екзамену має право пройти підсумкове тестування.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку).	Екзамен відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за екзамен 100.
---	--

6.4. Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента: поточне тестування за окремими темами; опитування; виконання контрольних завдань; виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання за роботу на *семінарських заняттях*: 10 тем семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів за кожен тему, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

4 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є підготовка індивідуального завдання. *Індивідуальні завдання* студентів можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналіз практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних

досліджень і апробація їх на конференціях, участь в олімпіадах тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою. Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Право Європейського Союзу» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин

(наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу».

8. Ресурси і література:

1. Договір про заснування Європейської Спільноти (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року).

2. Договір про Європейський Союз (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року).

3. Ніщський договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними актів (2001/С80/01).

4. Право Європейського Союзу: підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко. – Одеса : Фенікс, 2012. – 390 с.

5. Право Європейського Союзу: навч. посібник / за ред. Р. А. Петров. – 2-ге вид. – Київ: Істина, 2009. – 376 с.

6. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. О. К. Вишняков. – Одеса: Фенікс, 2013. – 883 с.

7. Право Європейського Союзу: навч. посібник / за ред. В. М. Бесчастний. – Київ: Знання, 2011. – 366 с.

8. Європейське право. Право Європейського союзу : підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015 . Кн. 1: Інституційне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 307 с.

9. Європейське право. Право Європейського союзу: підручник: у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ : Ін Юре, 2015. – Кн. 2 : Матеріальне право Європейського союзу / Муравйов В. І. та ін. – 2015. – 451 с.

10. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у 3 кн. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., зав. каф. порівнял. і європ. права Ін-ту

міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка В. І. Муравйова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – Київ: Ін Юре, 2015. Кн. 3 : Право зовнішніх зносин Європейського союзу / В. І. Муравйов та ін. – 2015. – 405 с.